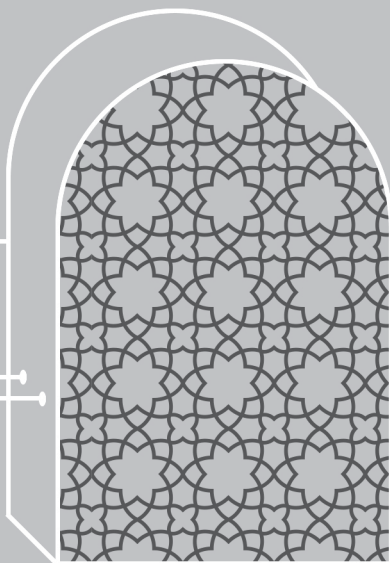
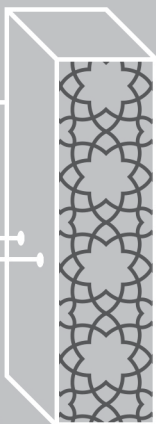

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ستاد هماهنگی کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور

اساسنامه ستاد

سند تحوّل راهبردی

آئین نامه شرح وظایف و اختیارات شورای استان ها

• مسجد محلی است که از مسجد باید
امور اداره بشود. این مساجد بود که این
پیروزی را برای ملت ما درست کرد.
این مراکز حساسی است که ملت باید
به آن توجه داشته باشند. اینطور نباشد
که خیال کنند که حالا دیگر ما پیروز
شدیم دیگر مسجد می خواهیم چه کنیم.
پیروزی ما برای اداره مسجد است.

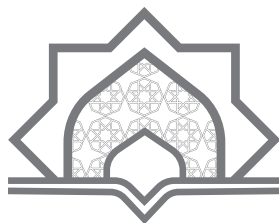
• من سفارش می کنم که کانون های فرهنگی - هنری مساجد را فراموش نکنید؛ البته با همکاری بسیج. بد است که بین روحانی مسجد و بسیج مسجد، اختلاف به وجود بیاید. با همکاری بسیج، این کانونهای فرهنگی - هنری مساجد را مؤثر کنید، برایش کار کنید. بنشینید فکر کنید، مطالعه کنید و سخنی که متناسب با نیاز آن جوانی است که آنجا حضور پیدا می کند، فراهم کنید. مطالعه کنید.

عنوان:	اساسنامه ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور، سند تحول و آئین نامه شرح وظایف و اختیارات شورای استان ها
گردآورنده:	دبیرخانه شورای سیاستگذاری ستاد هماهنگی کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور
ناشر:	ستاد هماهنگی کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور
شمارگان:	۱۰۰۰
نوبت چاپ :	اول / ۱۳۹۸
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۶۶۴۲-۱۹-۲
آدرس:	تهران - خیابان شهید بهشتی- بعد از تقاطع پل مدرس - شماره ۲۶۳
تلفن :	۸۸۵۳۶۰۱۶-۱۹
ارتباطات مردمی:	۰۲۱-۸۹۴۰
دورنگار:	۸۸۵۳۶۰۱۵
پیامک:	۱۰۰۰۸۹۴۰
آدرس سایت:	bachehayemasjed.ir

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
ستاد هماهنگی کانون های فرهنگی هنری
مساجد کشور

❖ اساسنامه ستاد هماهنگی کانون های فرهنگی

هنری مساجد کشور

❖ سند تحوّل راهبردی

❖ آئین نامه شرح وظایف و اختیارات شورای هماهنگی

کانون های فرهنگی هنری مساجد استان ها

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
ستاد باهنی قانون های فرهنگی هنری
مسجد کشور

فهرست

بخش نخست اساسنامه ستاد هماهنگی کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور

مقدمه.....	۱۳
فصل اول؛ کلیات.....	۱۴
ماده ۱؛ ماهیت.....	۱۴
ماده ۲؛ اهداف.....	۱۴
ماده ۳؛ وظایف و اختیارات.....	۱۴
فصل دوم؛ ارکان.....	۱۵
ماده ۴؛ ارکان ستاد.....	۱۵
ماده ۵؛ اعضای شورای سیاست گذاری و نظارت.....	۱۵
ماده ۶؛ وظایف و اختیارات شورای سیاست گذاری و نظارت.....	۱۶
ماده ۷.....	۱۶
ماده ۸.....	۱۷
ماده ۹؛ رئیس ستاد.....	۱۷

- ماده ۱۰؛ وظایف و اختیارات رئیس ستاد ۱۷
- ماده ۱۱؛ شورای هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد استان ۱۸
- ماده ۱۲ ۱۹
- ماده ۱۳ ۱۹
- فصل سوم؛ امور مالی ۲۰
- ماده ۱۴؛ منابع مالی ستاد ۲۰
- ماده ۱۵ ۲۰
- ماده ۱۶ ۲۰
- ماده ۱۷ ۲۰
- ماده ۱۸؛ انحلال و تصفیه ۲۱
- ماده ۱۹؛ تغییر در اساسنامه ۲۱
- ماده ۲۰ ۲۱

بخش دوم

سند تحوّل راهبردی

- مقدمه ۲۳
- اعضای شورای سیاست‌گذاری و نظارت ۲۸
- الف) فلسفه وجودی ۳۰
- ب) مخاطبان ۳۲
- ج) کار ویژه‌ها ۳۳
- د) هویت ۳۵

الف) موضوعات منتخب	۳۷
ب) زمان منتخب	۳۷
د) مناظر و مضامین و نقشه مفهومی تحقق چشمانداز	۴۱
تحلیل محیطی و مسئله شناسی	۴۱
الف) اهداف کلی مستخرج از چشمانداز	۴۱
ب) نگاهی به اهم مؤلفه های توصیف وضعیت محیط	۴۲
ج) فهرست مسئله های پیش روی تحقق چشمانداز	۴۵
بسته های سیاستی - برنامه ای (برای دوره عملیاتی سه ساله)	۴۸
۱. مسئله پیش روی اهداف	۴۸
۲. علل بروز مسئله	۴۸
۳. سیاست (های) پیشنهادی	۴۹
۴. عنوان اقدامات پیشنهادی حل مسئله	۴۹
۵. مجری اقدام	۴۹
۶. نتیجه مورد انتظار از اجرای اقدام	۴۹
بسته سیاستی - برنامه ای (۱)	۵۰
بسته سیاستی - برنامه ای (۲)	۵۱
بسته سیاستی - برنامه ای (۳)	۵۲
بسته سیاستی - برنامه ای (۴)	۵۴
بسته سیاستی - برنامه ای (۵)	۵۵
بسته سیاستی - برنامه ای (۶)	۵۶
بسته سیاستی - برنامه ای (۷)	۵۷
ملاحظات اجرایی	۵۸

بخش سوم
آئین نامه شرح وظایف
و اختیارات شورای هماهنگی
کانون‌های فرهنگی هنری مساجد استان

- مقدمه ۵۹
- ماده ۱؛ تعاریف ۵۹
- ماده ۲؛ اهداف ۶۰
- ماده ۳؛ وظایف و اختیارات ۶۰
- ماده ۴؛ اعضای شورای استانی ۶۲
- ماده ۵؛ نحوه تشکیل و اداره جلسات شورای استانی ۶۳

بخش نخست

اساسنامه ستاد هماهنگی

کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور

«وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی»

اساسنامه «ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور» که در جلسه ۸۰۷ مورخ ۱۳۹۷/۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی بنا به پیشنهاد مورخ ۱۳۹۵/۳/۲۶ وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، به تصویب رسیده است، به شرح ذیل برای اجرا ابلاغ می‌شود:

مقدمه

به منظور احیای نقش واقعی مساجد در ترویج فرهنگ دینی و کادرسازی، توانمندسازی و هدایت ظرفیت‌های موجود مردمی به سمت اهداف بلند استقرار ارزش‌های دینی و استفاده بهینه از اعتبارات و امکانات وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی که امکان بهره‌وری فرهنگی در حوزه مساجد را دارند و در راستای تحقق منویات امام راحل (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و اصول و سیاست‌های فرهنگی کشور مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، «ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور» که در این اساسنامه به اختصار «ستاد» نامیده می‌شود، تأسیس می‌شود.

فصل اول؛ کلیات

ماده ۱؛ ماهیت

ستاد، تشکیلاتی غیردولتی و غیرانتفاعی، زیر نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌باشد که از استقلال مالی، اداری و استخدامی برخوردار بوده و براساس مفاد این اساسنامه فعالیت می‌کند.

ماده ۲؛ اهداف

۱. احیای نقش واقعی فرهنگی، آموزشی، هنری و تبلیغی مساجد
۲. تربیت و رشد نیروهای متعهد، انقلابی و کارآمد در حوزه فرهنگ و هنر
۳. توسعه فرهنگ اصیل اسلامی در شهرها و روستاهای کشور
۴. مقابله با تهاجم فرهنگی دشمنان

ماده ۳؛ وظایف و اختیارات

۱. برنامه‌ریزی، نظارت، هماهنگی، انسجام و تقویت امور کانون‌های فرهنگی هنری مساجد.
۲. ساماندهی و کمک به راه اندازی و تجهیز کانون‌های فرهنگی هنری و کتابخانه‌های مساجد.
۳. به‌روزرسانی بانک اطلاعات کانون‌های فرهنگی هنری مساجد.
۴. کمک به تولید و عرضه محصولات فرهنگی و دینی.
۵. کمک به راه‌اندازی و توسعه پایگاه‌های فرهنگی رقومی (دیجیتال) در حوزه فعالیت مساجد، برای استفاده بهینه از فرصت‌ها و مقابله با تهاجم فرهنگی.
۶. شناسایی، جذب، آموزش و حمایت از استعدادهای برتر و نخبگان کانون‌ها و کتابخانه‌های مساجد.

۷. تلاش در جهت تخصصی شدن کانون‌ها و کتابخانه‌های مساجد.
 ۸. حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی، هنری و دینی کانون‌ها و فراهم نمودن زمینه رشد و ارتقای بینش فرهنگی و اجتماعی عوامل اجرایی و اعضاء از طریق برگزاری مسابقات، دوره‌های آموزشی، اردوها و جشنواره‌های فرهنگی، هنری، علمی، دینی و برپایی نمایشگاه‌ها و پیوند دادن آنها به نهادهای فرهنگی و اجتماعی کشور.
 ۹. تبادل فرهنگی هنری و هماهنگی با مراکز علمی و فرهنگی داخل و خارج از کشور در چارچوب قوانین و مقررات کشور.
 ۱۰. زمینه‌سازی برای پیوند شبکه کانون‌های مساجد با نهاد خانواده، مدارس و مراکز و نهادهای آموزشی، اجتماعی و فرهنگی.
- تبصره: مساجد هویت مستقل داشته و تحت نظرائه جماعت اداره می‌شوند و مدیرمسئول کانون‌های فرهنگی هنری مساجد برای ارائه خدمات فرهنگی، آموزشی، هنری و تبلیغی توسط امام جماعت پیشنهاد می‌شوند.

فصل دوم؛ ارکان

ماده ۴؛ ارکان ستاد

۱. شورای سیاست‌گذاری و نظارت
۲. رئیس ستاد

ماده ۵؛ اعضای شورای سیاست‌گذاری و نظارت

۱. وزیرفرهنگ و ارشاد اسلامی (رئیس شورا)
۲. وزیرآموزش و پرورش یا معاون ذیربط
۳. وزیرورزش و جوانان یا معاون ذیربط
۴. شهردار تهران یا معاون ذیربط

۵. رئیس سازمان تبلیغات اسلامی
۶. رئیس سازمان بسیج مستضعفین
۷. رئیس مرکز رسیدگی به امور مساجد
۸. رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه
۹. رئیس شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۰. نماینده مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
۱۱. نماینده شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه
۱۲. یک نفر صاحب‌نظر به پیشنهاد مرکز رسیدگی به امور مساجد کشور و دو نفر شخص حقیقی صاحب‌نظر به پیشنهاد وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با تصویب شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۳. رئیس ستاد (دبیرشورا)

ماده ۶؛ وظایف و اختیارات شورای سیاست‌گذاری و نظارت _____

۱. بررسی و تصویب سیاست‌ها، راهبردها و طرح‌های کلان تقویت امور کانون‌های فرهنگی هنری مساجد
۲. برنامه‌ریزی و هماهنگی فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی هنری مساجد
۳. نظارت بر فعالیت کانون‌های فرهنگی هنری مساجد در سطح کشور
۴. بررسی و تصویب آئین‌نامه‌های اداری، مالی و حمایتی و سایر آئین‌نامه‌ها و ضوابط مورد نیاز برای فعالیت ستاد
۵. بررسی و تصویب ساختار تشکیلاتی ستاد
۶. بررسی و تصویب گزارش عملکرد مالی ستاد

ماده ۷ _____

شورای سیاست‌گذاری و نظارت هر سه ماه یک‌بار تشکیل جلسه خواهد داد و

در صورت لزوم به پیشنهاد رئیس ستاد و یا هریک از اعضا و تأیید رئیس شورا جلسه فوق العاده برگزار می‌شود.

ماده ۸

جلسات شورا با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با اکثریت مطلق آراء معتبر خواهد بود.

ماده ۹؛ رئیس ستاد

رئیس ستاد از بین شخصیت‌های علمی و فرهنگی حوزوی کشور با پیشنهاد و حکم وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با تأیید شورای سیاست‌گذاری و نظارت به مدت ۳ سال منصوب می‌شود.

ماده ۱۰؛ وظایف و اختیارات رئیس ستاد

۱. تهیه و تنظیم راهبردها، سیاست‌ها و طرح‌های کلان به منظور تقویت امور فرهنگی هنری جهت تصویب در شورای سیاست‌گذاری و نظارت
۲. ایجاد انسجام، هماهنگی و هم‌افزایی در فعالیت کانون‌های فرهنگی هنری مساجد

۳. برنامه ریزی برای جذب، آموزش و حمایت از استعداد‌های برتر و نخبگان کانون‌ها
۴. تهیه و تنظیم برنامه و بودجه سالانه جهت ارائه و تصویب به شورای سیاست‌گذاری و نظارت و جذب اعتبارات مصوب
۵. تهیه و تدوین ضوابط و مقررات و آئین‌نامه‌های اداری و مالی مورد نیاز ستاد و به‌کارگیری نیروهای موردنیاز، جهت بررسی و تصویب در شورای سیاست‌گذاری و نظارت

۶. ارائه طرح‌های پیشنهادی برای اصلاح و توسعه ساختار تشکیلاتی ستاد در تهران و استان‌ها
۷. اداره امور ستاد و اجرای وظایف محوله بر طبق اساسنامه و مصوبات شورای سیاست‌گذاری و نظارت
۸. صدور مجوز تأسیس و فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی هنری مساجد بر طبق اساسنامه
۹. ارائه گزارش‌های دوره‌ای از فعالیت ستاد و واحدهای تابعه به شورای سیاست‌گذاری و نظارت
۱۰. تنظیم و ارائه گزارش تراز مالی سالانه ستاد به شورای سیاست‌گذاری و نظارت
۱۱. نظارت بر حفظ و حراست از اموال ستاد و صورت داری اموال
۱۲. انعقاد قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت مقررات
۱۳. نمایندگی ستاد در مراجع اداری و قضایی و انتخاب وکیل با حق توکیل تا یک درجه و پایان دادن به دعاوی از طریق صلح و سازش یا ارجاع به داوری
۱۴. تحصیل وام یا اعتبار از اشخاص، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و قبول هدایا
۱۵. انتصاب مسئولان اجرایی دبیرخانه کانون‌های فرهنگی هنری مساجد استان با هماهنگی مدیران کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۶. نظارت بر حسن اجرای طرح‌ها و برنامه‌های کانون‌های فرهنگی هنری مساجد.

ماده ۱۱؛ شورای هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد استان _
 شورای هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد استان با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱. نماینده ولی فقیه (رئیس)

۲. استاندار (نایب رئیس)
۳. رئیس سازمان تبلیغات اسلامی استان
۴. شهردار مرکز استان
۵. فرمانده بسیج استان
۶. مدیرکل اوقاف و امور خیریه استان
۷. مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی (دبیرشورا)
۸. دبیرستاد استان
۹. نماینده مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه استان
- تبصره ۱: احکام اعضای شورای هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری استان‌ها توسط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی صادر می‌گردد.
- تبصره ۲: شورا حسب مورد می‌تواند در جلسات خود از سایر اشخاص حقیقی و حقوقی جهت کسب نظریا حمایت بدون حق رأی دعوت نماید.

ماده ۱۲

وظایف و اختیارات شورای هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد استان بر اساس آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد رئیس ستاد به تصویب شورای سیاست‌گذاری و نظارت خواهد رسید.

ماده ۱۳

مسئولیت نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های کانون‌های فرهنگی هنری مساجد در مرکز استان و شهرستان‌های تابعه برعهده مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان خواهد بود.

فصل سوم؛ امور مالی

ماده ۱۴؛ منابع مالی ستاد

۱. کمک دولت از محل اعتبارات عمومی در قانون بودجه کل کشور در قالب

ردیف مشخص

۲. هدایا و کمک‌های بلاعوض اشخاص حقیقی و حقوقی از جمله موقوفات

و کمک‌های خیرین

۳. عواید و درآمدهای حاصل از فعالیت‌ها و خدمات ستاد

۴. وام‌ها و تسهیلات دریافتی از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در چارچوب

ضوابط و مقررات کشور

ماده ۱۵

کلیه قراردادهای و اوراق و اسناد مالی تعهدآور با امضای مشترک رئیس ستاد و مسئول امور مالی همراه با مهر ستاد معتبر خواهد بود.

ماده ۱۶

کلیه اموال و دارایی‌های منقول و غیر منقول که در چارچوب این اساسنامه به تملک ستاد در می‌آید، به عنوان دارایی‌های ستاد محسوب می‌شود.

تبصره: واگذاری، انتقال و فروش اموال منقول اسقاط شده یا مازاد بر نیاز با

رعایت قوانین و مقررات مجاز خواهد بود.

ماده ۱۷

با تصویب و ابلاغ این اساسنامه، نیروی انسانی، اموال، تعهدات و مطالبات ستاد هماهنگی و نظارت بر کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور به ستاد

هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور منتقل می‌شود.

ماده ۱۸؛ انحلال و تصفیه

چنانچه ستاد به هر علت نتواند به فعالیت خود ادامه دهد بنا به پیشنهاد شورای سیاست‌گذاری و نظارت و تأیید وزیرفرهنگ و ارشاد اسلامی و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی منحل و اموال متعلق به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به این وزارتخانه منتقل می‌شود و سایر اموال در اختیار ولی فقیه قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۹؛ تغییر در اساسنامه

هرگونه تغییر در مفاد این اساسنامه مطابق راهکارهای ذیل امکان‌پذیر می‌باشد:

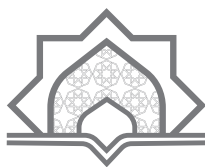
۱. بنا به پیشنهاد شورای سیاست‌گذاری و نظارت و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی
۲. بنا به پیشنهاد و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی

ماده ۲۰

این اساسنامه مشتمل بر یک مقدمه و سه فصل و در قالب ۲۰ ماده و ۴ تبصره در جلسه ۸۰۷ مورخ ۱۳۹۷/۲/۱۸ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و سایر مصوبات مغایر با آن از جمله مصوبه جلسه ۳۰۲ مورخ ۱۳۷۱/۱۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، منسوخ می‌گردد. ص/ ۸۰۷، ۲

حسن روحانی

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سندادهاجتي کانون های فرهنگی هنری
مجاهد کشور

بخش دوم

سند تحول راهبردی

مقدمه

در اهمیت مسجد همین بس که وقتی مشیت الهی بر خلقت زمین تعلق گرفت و اراده کرد تا زمین را بگستراند اولین و مقدس‌ترین مکان که مایه خیر و برکت و هدایت برای مردمان است را بیت‌الله الحرام قرار داد و ندا سر داد «إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ» و نه تنها مسجد الحرام، بلکه تمامی مساجد را حضرت حق (جل و اعلی) به خود نسبت داد و آن‌ها را به سان ستارگانی که برای ما خاک‌نشینان نورافشانی می‌کنند، روشنایی بخش اهل آسمان معرفی فرمود: «إِنَّ بُيُوتِي فِي الْأَرْضِ الْمَسَاجِدُ تُضِيءُ لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تُضِيءُ النُّجُومُ لِأَهْلِ الْأَرْضِ» (المحاسن، ج ۱، ص ۴۷).

و آنگاه که خلیل و دوستدار حضرت حق حبیب‌الله پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله با قدوم خویش مدینه‌النبی را روشنی بخشیدند در آغازین دعوت، امر به تأسیس مسجد نمودند.

در فرهنگ دینی ما، نام «مسجد» یادآور بندگی و کرنش در پیشگاه خداوند متعال است «مسجد» یعنی جایگاه سجده و سجده اوج عبادت و بندگی انسان برای خداست در حقیقت، برترین و اصیل‌ترین محل برای عبادت و تقرب جستن به خداوند متعال، مسجد است.

به لطف خداوند، بعد از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، توجه ویژه‌ای به عمران و آبادانی مساجد چه از نظر معنوی و چه از نظر فیزیکی شده که ساخت هزاران مسجد در نقاط مختلف کشور از جمله: شهرها و روستاهای کمتر توسعه‌یافته، نشان از توجه ویژه به مسجد دارد.

هدف غایی متولیان مساجد بالأخص امام جماعت که محور و مدار مسجد می‌باشد. براساس نقشه راهی که دین مبین اسلام، ائمه معصومین علیهم‌السلام و همچنین بنیان‌گذار کبیر جمهوری اسلامی امام راحل رحمه‌الله و جانشین ایشان، مقام معظم رهبری علیه‌السلام تبیین فرمودند همانا رسیدن به مسجد طراز اسلامی است.

مسجد طراز اسلامی همان مسجدی است که در زمان پیامبر گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم شکل گرفت؛ مسجدی که به صورت توأمان به همه امور توجه داشت که این امر نیز به صورت خودجوش و مردمی بود.

در حقیقت بنای مسجدالنبی که مسجد نمونه اسلام است، عهده‌دار نقش‌های مهمی در عرصه‌های عبادی، فرهنگی، اجتماعی، قضایی، اقتصادی، سیاسی و به‌طور کلی به همه امور انسان‌ساز که سعادت دنیوی و اخروی را در بردارد، بود؛ که مطالعه این نقش‌ها، سیمای مسجد نمونه و طراز اسلامی را برای ما روشن می‌کند. کشورهای اسلامی از آغاز اسلام تا چند قرن پس از آن، با پدیده‌ای به نام مدرسه روبه‌رو نبودند. تاریخ تأسیس مدارس هر وقت که باشد، محققان و مورخان پذیرفته‌اند که پیش از پیدایش مدرسه، مسجد یگانه مرکز مهم آموزشی - فرهنگی در کشورهای اسلامی بوده است. همچنان که رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای، تشکیل مسجد را از ابتکارات اسلام برای شکل دادن به اجتماعات و ارتباطات مردم بر محور «ذکر، نماز و توجه به خداوند» خواندند و افزودند:

«در تاریخ اسلام، مسجد مرکزی برای مشورت، همکاری و تصمیم‌گیری در مسائل مهم اجتماعی، سیاسی و نظامی بوده است.»

مسجد طراز اسلامی مسجدی است که آحاد مسلمانان در وجوه مختلف، با آن مکان مقدس در ارتباط هستند. چنانچه در طول تاریخ اسلام، مساجد، مرکز بسیج نیرو به جبهه‌ها و پایگاه تعلیم و تربیت بوده است و در به ثمرنشتن انقلاب اسلامی و پس از آن در طول دفاع مقدس نیز، مساجد در متن و بطن امور بودند به طوری که حضرت امام خمینی (ره) می‌فرمایند:

«شما به تبلیغات و تعلیمات در جهت معرفی و بسط اسلام همت بگمارید». رهبر معظم انقلاب علیه السلام در دیدار، ۱۳ مرداد ۱۳۹۵ با ائمه جماعات استان تهران، مسجد را پایگاه «اجتماع، مشورت، مقاومت، برنامه‌ریزی و حرکت اجتماعی و فرهنگی» خواندند.

از این رو کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور نیز با هدف احیای کارکردهای واقعی فرهنگی، هنری و تبلیغی مسجد به‌ویژه مقابله با تهاجم فرهنگی، با مصوبه ۳۰۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی در سال ۱۳۷۱ تأسیس شد.

خوشبختانه از ابتدای شکل‌گیری کانون‌های فرهنگی هنری مساجد تاکنون، قریب به ۲۵ هزار کانون فرهنگی هنری در سطح مساجد کشور راه‌اندازی شده است و براساس مصوبه مجلس محترم شورای اسلامی در برنامه ششم، ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور مکلف است که در کلیه مساجد کشور، کانون فرهنگی هنری راه‌اندازی کند.

این مهم باید با در نظر گرفتن توسعه کیفی کانون‌ها، عملی و انجام شود؛ از این رو توسعه کیفی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد نصب‌العین خادمان خانه‌های الهی می‌گردد.

در این راستا، تلاش در جهت به‌روز کردن فعالیت کانون‌ها مبتنی بر نیاز جامعه و جوانان و حضور فعال در عرصه‌های جدید فناوری، دنیای مجازی و تعامل با اهالی مسجد در اقصی نقاط دنیا و استفاده از تجربیات ایشان، از جمله برنامه‌هایی است که با هدایت و رهبری ائمه محترم جماعت مسجد و به همت

اعضای محترم کانون‌های فرهنگی هنری مساجد و به‌ویژه جوانان مؤمن و پرشور انقلابی به سرانجام خواهد رسید.

از آنجاکه مساجد همواره به‌صورت خودجوش و مردمی اداره شده‌اند؛ قطعاً برای رونق کانون‌های فرهنگی هنری نیز می‌بایست از ظرفیت عظیم مردم خداجو و مؤمن استفاده کرد و ستاد کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور هم در حد وسع و بضاعت خود از این ظرفیت بهره خواهد جست و هر جا که نیاز به حمایت از کانون‌ها باشد، ستاد با تمام توان خود، از هیچ کوششی فروگذار نخواهد بود.

البته بیان این نکته نیز ضروری است که فعالان کانونی و به‌ویژه مدیران کانون‌ها، می‌بایست با تقویت بنیه فکری، اعتقادی و اخلاقی و همچنین با شناخت مسائل روز و ابزار جدید، زمینه‌های جذب حداکثری اعضاء به‌ویژه جوانان عزیز را در کانون‌ها مهیا کنند. خادمین خانه‌های امن الهی در ستاد نیز مشوق این مهم هستند.

با بررسی منظومه فکری مقام معظم رهبری علیه السلام و پیام‌های راهگشای ایشان به اجلاس‌های سراسری نماز به‌ویژه فرمایشات گهربار معظم‌له در ۳۱ مرداد در دیدار با ائمه جماعات استان تهران، همچنین سخنان معظم‌له در نوزدهم مهرماه ۱۳۹۱ در دیدار با علماء و روحانیون استان خراسان شمالی که ذیلاً اشاره می‌گردد: «من سفارش می‌کنم که کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد را فراموش نکنید؛ البته با همکاری بسیج. بد است که بین روحانی مسجد و بسیج مسجد، اختلاف به وجود بیاید. نه با همکاری بسیج، این کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد را مؤثر کنید، برایش کار کنید. بنشینید فکر کنید، مطالعه کنید و سخنی که متناسب با نیاز آن جوانی است که آنجا حضور پیدا می‌کند، فراهم کنید. مطالعه کنید. کتاب‌هایی وجود دارد که می‌شود از این کتاب‌ها استفاده کرد. کتاب‌هایی هست؛ بروید بپرسید، تحقیق کنید از کسانی که اهلش هستند. خودتان را مجهز کنید، مسلح به سلاح معرفت و استدلال کنید، بعد به این

کانون‌های فرهنگی - هنری بروید و پذیرای جوان‌ها باشید. باروی خوش هم پذیرا باشید؛ با سماحت، با مدارا»

و همچنین بررسی و آسیب‌شناسی فعالیت‌ها و عملکرد ستاد عالی در ۲۵ سال گذشته و تغییر و تحولات پرشتاب و اقتضائات روزآمد، ما را بر این داشت تا ضمن تقویت و استمرار اقدامات اثربخش و کارآمد و استفاده از تجربیات موفق گذشته نسبت به ترسیم نقشه راه کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور، اقدام نماییم.

چراکه امام صادق علیه‌السلام فرمودند:

«الْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ بَصِيرَةٍ كَالسَّائِرِ عَلَى غَيْرِ الطَّرِيقِ لَا يَزِيدُهُ سُرْعَةُ السَّيْرِ إِلَّا بُعْدًا» (من لايحضره الفقيه، ج ۴، ص ۴۰۱)

«آن‌کس که بدون شناخت، بصیرت و بینش کافی در راهی قدم بردارد به‌یقین از جاده و مسیر اصلی منحرف خواهد شد و در این صورت هرچه بر سرعت سیرش بیافزاید نتیجه‌ای جز دوری بیشتر از هدف و مقصد اصلی نخواهد داشت.»

ازاین‌رو با همفکری و بهره‌گیری از نظرات و تجربیات صاحب‌نظران حوزه و دانشگاه و همچنین فعالین حوزه فرهنگ و هنر مسجد درصدد تدوین سند تحول راهبردی ستاد عالی در آفاق ۱۴۱۴ برآمدیم که امید است با اتکاء به الطاف پروردگار متعال، توجهات ویژه حضرت بقیه‌الله الاعظم، رهنمودهای مقام معظم رهبری علیه‌السلام و همکاری بی‌شائبه و خالصانه مجموعه ستادی و استانی، مدیران و اعضا خودجوش و جهادی کانون‌های فرهنگی هنری و همچنین راهبری ائمه محترم جمعه و جماعات و حمایت‌های مجلس محترم شورای اسلامی و دولت محترم در تحقق اهداف آن گام برداریم.

با توجه به نکات و مؤلفه‌های فوق و بعد از ۱۲۰۰ نفر ساعت همفکری و هم‌اندیشی با صاحب‌نظران حوزه و دانشگاه سند تحول ستاد عالی کانون‌های مساجد کشور پس از طی سه مرحله در کارگروه مربوطه نهایی گردید و به تصویب و تأیید نهایی اعضای محترم شورای سیاست‌گذاری و نظارت رسید.

اعضای شورای سیاست‌گذاری و نظارت

۱. وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، جناب آقای دکتر سید عباس صالحی
 ۲. وزیر آموزش و پرورش، جناب آقای دکتر سید محمد بطحایی
 ۳. وزیر ورزش و جوانان، جناب آقای دکتر مسعود سلطانی فر
 ۴. شهردار تهران، جناب آقای دکتر پیروز حناچی
 ۵. رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای محمد قلی
 ۶. رئیس سازمان بسیج مستضعفین، جناب آقای سردار غلامحسین غیب‌پرور
 ۷. رئیس مرکز رسیدگی به امور مساجد، حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای سید ناصرالدین نوری‌زاده
 ۸. رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه، حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر سید مهدی خاموشی
 ۹. رئیس شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده شورای عالی انقلاب فرهنگی، سرکار خانم دکتر زهرا آیت‌اللهی
 ۱۰. رئیس مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه کشور، حضرت آیت الله علیرضا اعرافی
 ۱۱. رئیس شورای سیاست‌گذاری ائمه جمعه، حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای محمدجواد حاج علی اکبری
 ۱۲. رئیس ستاد عالی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور، حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر حبیب‌رضا ارزانی
- بعد از روشن شدن نقشه راه و برای نیل به این اهداف و گذر از وضعیت موجود و رسیدن به وضعیت مطلوب هفت برنامه در قالب بسته‌های سیاستی تهیه و تنظیم گردید که بخشی از آن ناظر به مسئله و اهم علل و عوامل بروز آن است؛ در بخش دوم، سیاست‌های پیشنهادی حل مسئله بیان گردیده و در قسمت آخر

راهکار پیشنهادی حل مسئله در چارچوب سیاست‌های پیشنهادی و ناظر به علل بروز مسائل تدوین و پیشنهاد شده‌اند. پس از تدوین سند تحول راهبردی؛ کارگروهی پژوهش و تحقیق سند پشتیبان را عهده‌دار شدند. این سند مشتمل بر بیست موضوع و مؤلفه اصلی مستخرج از سند تحول راهبردی است که مشتمل بر آیات، روایات، بیانات بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران (ره) و رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای علیه السلام می‌باشد.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از وزیر فرهیخته فرهنگ و ارشاد اسلامی، اعضای محترم شورای سیاست‌گذاری و تمامی فرهیختگان و اندیشمندان اعضای محترم کمیته تدوین برنامه، اعضای محترم کمیته تدوین سند پشتیبان و اعضای محترم کمیته کارشناسان ستادی و استانی که ما را در نگارش بخش‌های مختلف سند یاری رساندند، صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم.

حبیب‌رضا ارزانی

رئیس ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور

اردیبهشت ماه ۱۳۹۸

در این برنامه، برای تدوین بیانیه مأموریت، پیرامون چهار مؤلفه‌ی اصلی، شامل؛ فلسفه وجودی، مخاطبان، کار ویژه‌ها و تحولات محیطی در کمیته تدوین برنامه و نیز جمعی از صاحب‌نظران و پژوهشگران حوزه مسجد گفتگو و تبادل نظر شده است. چکیده اهم دیدگاه‌های قابل بهره‌برداری برای تدوین بیانیه مأموریت در ادامه ارائه می‌شود:

الف) فلسفه وجودی

فلسفه وجودی ستاد، با لحاظ دو مؤلفه کلان صورت‌بندی شده است:

۱. تأکید بر نقش انسجام‌آفرینی اجتماعی مساجد (اخوت ایمانی)

با توجه به کارکردهای متنوع مساجد در جامعه اسلامی؛ می‌توان گفت از منظر انسجام‌آفرینی اجتماعی، علاوه بر محوریت مناسبات «مناسبات مردم - معبود» که مسجد پایگاه اصلی چنین مناسباتی است، از منظر اجتماعی نیز بر دو گونه مناسبات بر محور مساجد باید تأکید کرد که عبارتند از:

- «مناسبات مردم - مردم»
- «مناسبات مردم - حاکمیت»

۱. آراء و دیدگاه‌های مدیران پیشین ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد و نیز جمعی از صاحب‌نظران حوزه مسجد (به شرح ذیل)، از اسناد موجود و نیز طی مصاحبه‌های اختصاصی، گردآوری و مورد استفاده قرار گرفت:

- حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر خانمحمدی، دانشیار رشته فرهنگ و ارتباطات دانشگاه باقرالعلوم علیه السلام؛
- حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای محمود محققیان، معاونت تهذیب و تربیت سطح عالی حوزه علمیه قم؛
- جناب آقای ابراهیم نیک‌منش، پژوهشگر و صاحب‌نظر در حوزه مسجد؛
- حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای حمیدرضا ارباب سلیمانی، دبیر سابق ستاد هماهنگی کانون‌های مساجد.

براین اساس، رؤس کارکردهای متصور برای مسجد را در نمودار زیر می‌توان ترسیم نمود:

مشارکت سیاسی	عبادی و مناسکی	صیانت شهری
تبلیغی	اهم کارکردهای مساجد	حقوق و قضایی
تعلیمی و تربیتی		زیستی و اجتماعی

با توجه به سیاق صحبت‌های کمیته تدوین برنامه و ارجاع ایشان به چالش‌های اجتماعی روز جامعه، می‌توان هفت حوزه مشخص شده در تصویر را به عنوان انتخاب‌هایی از کارکردهای مسجد دانست که باید در تبیین فلسفه وجودی ستاد هماهنگی مدنظر قرار گیرند.

البته همان‌طور که در تصویر مشخص است، این هفت حوزه کارکردی، وزن متفاوتی در فلسفه وجودی ستاد هماهنگی خواهند داشت.

همان‌طور که در تصویر مشخص شده، کارکرد تبلیغی، کارکرد تعلیمی و تربیتی و نیز کارکرد زیستی و اجتماعی مساجد، از حوزه‌های کارکردی‌ای هستند که کانون‌های فرهنگی هنری مساجد، می‌توانند فلسفه وجودی خود را در آن حوزه‌ها جستجو نمایند.

براین اساس، عبارت کلیدی و اصلی که می‌تواند در فلسفه وجودی ستاد هماهنگی، کانونی باشد، عبارت «اعتلای همزیستی مؤمنانه» خواهد بود.

۲. تأکید بر فعالیت‌های فرهنگی هنری مساجد

مؤلفه دوم در تبیین فلسفه وجودی آن است که به خاستگاه کانون‌ها یعنی

مسجد اشاره شود. به عبارت دیگر، ستاد هماهنگی کانون‌ها، فلسفه وجودی خود را «جهت‌مند ساختن فعالیت‌های فرهنگی هنری کانون‌ها با رویکرد دینی، استفاده از ظرفیت نوجوانان و جوانان و نسل نو، در پویایی مساجد و ناظر به اعتلای همزیستی مؤمنانه» در مخاطبان خود تعریف می‌کند.

ب) مخاطبان

مسجد نمونه کوچک شده جامعه اسلامی است، نظام فعالیت حاکم بر آن نظام امام و مأموم است، براین اساس دوگانه امام و مأموم از یک سو، دوگانه‌ی «زائرین» و «مجاورین» مساجد و «مراجعین» و «فعالین» کانون‌ها از سوی دیگر، چارچوب مفهومی مخاطبان را تشکیل می‌دهند. با این توضیح که با توجه به عبارت کانونی فلسفه وجودی، مجاورین در اولویت قرار خواهند گرفت. منشأ اولویت‌دهی مذکور این است که اساساً حضور در فضای معنوی و الهی مسجد، پرورش‌دهنده سلوک و سبک زندگی اسلامی خواهد بود و لذا، کانون‌های فرهنگی مساجد، با شاخص افزایش جذب مجاورین و مراجعین مساجد فعالیت‌های خود را سامان‌دهی و اجرا خواهند کرد. البته این به معنی تقلیل فلسفه وجودی ستاد هماهنگی به کار صوری و شکلی نیست و لذا جذب مجاورین و مراجعین مساجد در گروه کار ویژه‌های محتوایی با رویکرد تعلیمی، تربیتی و تبلیغی خواهد بود که در مؤلفه‌ی سوم بیانیه مأموریت (کار ویژه‌ها) به شرح آن خواهیم پرداخت. بنابراین کانون‌های مساجد (و به تبع آن‌ها، ستاد هماهنگی)، شش گروه مخاطب دارند. (امام جماعت، اعضای فعال کانون‌ها، زائرین (نمازگزاران)، مراجعین، مجاورین، عموم مردم)

البته لازم است در مسئله‌شناسی و اتخاذ سیاست‌های عملیاتی‌سازی برنامه، اولویت‌های مخاطبان تعیین گردد. به عنوان مثال، با توجه به فقدان متولی مشخص برای گروه مخاطبان کودک و نوجوان در فعالیت‌های مساجد، شایسته است، این گروه در اولویت قرار گیرند.

ج) کارویژه‌ها

کارویژه‌ها درواقع از بسط عملیاتی فلسفه وجودی ناظر به مخاطبان حاصل خواهد شد. به نظر می‌رسد، مغزافزار و هسته اصلی وصال به توحیدمحوری، زمینه‌سازی برای تقویت عبودیت در مخاطبان است و این مهم در مرحله نخست باید معطوف به زائرین (مسجدی‌ها) باشد. در مرحله دوم و با نقش‌آفرینی زائرین، تمهید حضور مجاورین ایشان باید در دستور کار قرار گیرد. این فرمول کلی احصاء کارویژه‌های ستاد هماهنگی و نیز خود کانون‌ها محسوب می‌شود. بنابراین می‌توان کارویژه‌های کانون‌ها و به تبع آن ستاد هماهنگی را از الگوی ذیل استخراج کرد. ذکر این نکته هم ضروری است که ستاد در عملیاتی سازی کارویژه‌های خود، آئمه جماعت مساجد را محوریت خواهد بخشید. برای افزایش دقت در بهره‌برداری از این مفاهیم در تدوین بیانیه مأموریت، برای هریک از کارویژه‌های مذکور، مفهوم متناظری تحت عنوان نتیجه مورد انتظار نیز در نظر گرفته شده است که در مرحله تدوین بیانیه، تنها برای تبیین کارویژه‌ها کاربرد دارد.

کارویژه‌های کانون‌ها	تقویت شبکه	جلب حضور مجاورین در مسجد
	ارتباط	جلب همکاری نخبگان فرهنگی اجتماعی پیرامون مساجد
	مسجد و مجاورین	جلب مشارکت و همکاری مجاورین و مردم در امور فرهنگی و اجتماعی محله
کارویژه‌های کانون‌ها	ایجاد شبکه	شناسایی و توانمندسازی ظرفیت‌های خودجوش و جوان
	فرهنگ و هنر	مسجدی در فعالیت‌های خلاقه فرهنگی هنری
	مسجدی	تولید آثار فرهنگی هنری مسجدی
	(بچه‌های مسجد)	ایجاد پیوندهای ارتباطی و حمایتی برای حضور و عرضه خلاقیت‌های مسجدی‌ها در رویدادهای فرهنگی هنری کشور

کار ویژه	نتیجه مورد انتظار
جلب حضور مجاورین در مسجد (حضور نسل جوان پاک‌نهاد در مساجد) ^۱	رشد نسبت مراجعین به مجاورین و زائرین
جلب مشارکت و همکاری مجاورین در امور فرهنگی و اجتماعی محله ^۲	رشد نسبت مراجعین به زائرین، رشد خدمات اجتماعی مردم‌محور در مساجد
جلب همکاری نخبگان فرهنگی اجتماعی پیرامون مساجد	رشد حضور و همکاری فعالان و نخبگان فرهنگی اجتماعی در فعالیت‌های مسجدی
شناسایی و توانمندسازی ظرفیت‌های خودجوش و جوان مسجدی در فعالیت‌های خلاقه فرهنگی هنری ^۳	رشد نسبت ظرفیت‌های فعال فرهنگی هنری به مراجعین
تولید آثار فرهنگی هنری مسجدی	رشد فراوانی تولیدات فرهنگی هنری بچه‌های مسجد
ایجاد پیوندهای ارتباطی و حمایتی برای حضور و عرضه خلاقیت‌های مسجدی‌ها در رویدادهای فرهنگی هنری کشور	رشد حضور و درخشش مسجدی‌ها در رویدادهای فرهنگی هنری کشور

۱. زمزمه محبت متولیان و مدیران و امنای مساجد باید دل‌های پاک جوانان را مجذوب و مشتاق کند. (مقام معظم رهبری علیه السلام؛ نوزدهمین اجلاس سراسری نماز).

۲. مسجد باید در هر منطقه و محل، مأمن و مایه خیر و برکت باشد. (مقام معظم رهبری علیه السلام؛ نوزدهمین اجلاس سراسری نماز).

۳. مسجد پایگاه بزرگ بسیج و حرکت فرهنگی است. (مقام معظم رهبری علیه السلام؛ نوزدهمین اجلاس سراسری نماز)

(د) هویت

برای تعریف هویت سازمانی ستاد هماهنگی و کانون‌ها، در مذاکرات کمیته تدوین و دیدگاه صاحب نظران، سه واژه، بسامد بیشتری داشت. که عبارت‌اند از:

- فرهنگی،
- دینی،
- مردمی و انقلابی.

بیانیه مأموریت

ستاد، نهادی فرهنگی، دینی، مردمی و انقلابی است که برای اعتلای همزیستی مؤمنانه در ابعاد فکری، معنوی و رفتاری بر محور مسجد، راه اندازی و راهبری کانون‌ها را در عرصه‌های ذیل در راستای مقابله با تهاجم فرهنگی و زیر نظر امام جماعت بر عهده دارد:

شبکه‌سازی و توانمندسازی ظرفیت‌های فرهنگی اجتماعی اهالی مسجد و مجاورین؛

- کشف، پرورش و به‌کارگیری خلاقیت‌های فرهنگی هنری بچه‌های مسجد و پیوند آن‌ها با رویدادهای فرهنگی هنری در گستره محلی، منطقه‌ای؛

- افزایش استفاده از محصولات فرهنگی هنری دین‌محور توسط کودکان، نوجوانان و جوانان؛

- حضور هدفمند، جریان‌ساز و مؤثر فرهنگی هنری در فضای مجازی.

- ستاد با توجه به شرایط، قابلیت‌ها و مقدرات منطقه‌ای از

کارکردهای اقتصادی کانون‌ها و فعالیت‌های خودجوش مردمی توسط آن‌ها حمایت کرده و جلب مشارکت خیرین، فعالان و نخبگان فرهنگی هنری، تقویت سرمایه انسانی کانون‌ها و بهره‌برداری از رسانه‌ها و فناوری‌های نوین و مراکز رشد را بر خود فرض می‌داند.

برای تدوین چشم‌انداز به‌عنوان یک برش زمانی از فرآیند عملیاتی‌سازی بیانیه مأموریت، سناریوهای مختلفی وجود دارد. گاهی می‌توان برای تدوین چشم‌انداز، یک موقعیت سازمانی در آینده پیش‌رو را توصیف کرد. اما در مقابل، سناریوهای دیگری قابل طرح و بحث هستند که در آن‌ها، یک تصویرپردازی از وضعیت موضوعاتی که در بیانیه مأموریت در دستور کار سازمان قرار گرفته‌اند، انجام می‌شود. در این برنامه، تلاش شده است، تدوین چشم‌انداز بر محوریت موضوعات کلیدی بیانیه مأموریت صورت پذیرد، ضمن این‌که مختصات سازمانی هم در افق زمانی مورد نظر ترسیم گردد.

الف) موضوعات منتخب

بر اساس شیوه‌ای که ذکر شد، موضوعات منتخب از بیانیه مأموریت، برای پردازش و نگارش چشم‌انداز عبارت‌اند از:

- شبکه‌سازی و توانمندسازی ظرفیت‌های اجتماعی اهالی مسجد و مجاورین؛
- کشف، پرورش و به‌کارگیری خلاقیت‌های فرهنگی هنری بچه‌های مسجد.

ب) زمان منتخب

برای تعیین افق زمانی چشم‌انداز، چند گزینه در پیش‌رو است.

- گزینه نخست، مشابه آنچه در اغلب متون چشم‌اندازهای سازمان‌ها و نهادهای کشور آمده است، همان افق زمانی چشم‌انداز جاری کشور، یعنی افق زمانی ۱۴۰۴ است. اگرچه این افق زمانی، از ویژگی هماهنگی با چشم‌انداز کشور برخوردار است ولی اکنون برای یک چشم‌انداز انگیزشی، زمان کوتاهی است.
- گزینه دوم که پس از بحث و بررسی بر آن وفاق حاصل شد، دوره زمانی‌ای است که یک برنامه سه‌ساله و سه برنامه پنج‌ساله را در برداشته باشد. بنابراین افق زمانی چشم‌انداز پیشنهادی در این برنامه، سال ۱۴۱۴ در نظر گرفته شد.

با این توصیف، گزاره‌ها، موقعیت‌ها و سناریوهای پیشنهادی برای نگارش چشم‌انداز، به شرح جدول ذیل در کمیته تدوین برنامه، تنظیم شد. گزاره‌های موضوعی پایه، درواقع مضامین کلیدی مستخرج از بیانیه مأموریت هستند که برش‌هایی از آن‌ها (موقعیت‌های متصور) برای افق زمانی منتخب، هدف‌گذاری می‌شوند و براساس آن‌ها، سناریوهای چشم‌انداز نگاشته شده و درنهایت انتخاب می‌شوند.

گزاره‌ها، موقعیت‌ها و سناریوهای پیشنهادی برای نگارش چشم‌انداز

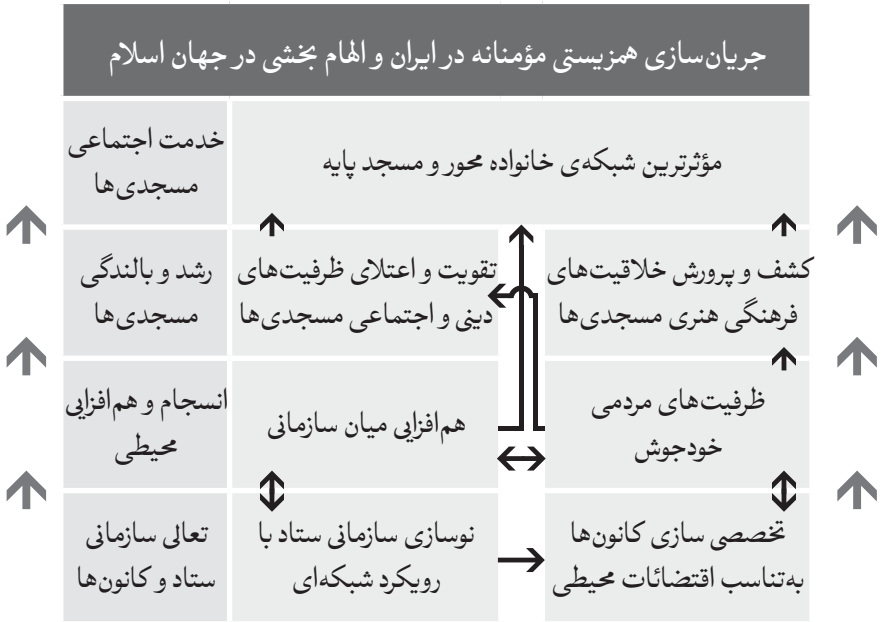
سناریوهای پیشنهادی برای افق ۱۴۱۴	موقعیت‌های متصور	گزاره‌های موضوعی پایه
۱. شبکه اجتماعی اهالی و مجاورین مساجد، مؤثرترین شبکه فرهنگی هنری در ایجاد همزیستی مؤمنانه در کشور است.	• مؤثرترین شبکه در ایجاد همزیستی مؤمنانه • گسترده‌ترین شبکه اجتماعی دینی جهان اسلام	شبکه اجتماعی مسجدی‌ها
۲. خلاقیت‌های فرهنگی هنری اهالی مساجد، فراگیرترین ظرفیت اجتماعی دینی جهان اسلام است.	• فراگیرترین شبکه فرهنگی هنری دینی جهان اسلام	خلاقیت‌های فرهنگی هنری مسجدی‌ها
۳. ظرفیت اجتماعی اهالی و مجاورین مساجد، مهم‌ترین موجودیت جریان‌ساز در گسترش همزیستی مؤمنانه در ایران است.	• جریان‌ساز در گسترش همزیستی مؤمنانه در جامعه ایران • متنفذترین موجودیت اجتماعی منسجم	ظرفیت‌های اجتماعی مسجدی‌ها
۴. ظرفیت اجتماعی اهالی و مجاورین مساجد، متنفذترین موجودیت اجتماعی خانواده‌محور ایرانی است.		

چشم انداز

با استعانت از الطاف الهی و در سایه توجهات حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه الموعود، ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد مبتنی بر ظرفیت اجتماعی اهالی مسجد در افاق ۱۴۱۴، مؤثرترین شبکه فراگیر فرهنگی هنری خانواده‌محور و مسجدپایه برای جریان‌سازی زیست مؤمنانه در ایران را برپا کرده و الهام‌بخش در جهان اسلام است.

(د) مناظر و مضامین و نقشه مفهومی تحقق چشم‌انداز

تحلیل محیطی و مسئله شناسی

مسئله شناسی در واقع تحلیل شکاف میان وضعیت مطلوب (مبتنی بر نقشه تحقق چشم‌انداز) و وضعیت محیطی جاری (مبتنی بر بازخوانی عینیت‌های محیطی) حاصل می‌شود.

برای این منظور، باید اهداف برگرفته شده از چشم‌انداز و مختصات محیطی برگرفته از توصیف وضع موجود، استخراج شود:

الف) اهداف کلی مستخرج از چشم‌انداز

- کشف و پرورش خلاقیت‌های فرهنگی هنری مسجدها

- تقویت و اعتدالی ظرفیت‌های اجتماعی مسجدی‌ها با اولویت ظرفیت‌های مردمی خودجوش
- هم‌افزایی میان سازمانی (فعال در حوزه مسجد)
- دستیابی ستاد هماهنگی به موقعیت سازمانی مطلوب
- بازآفرینی کانون‌ها ناظر به اقتضائات منطقه‌ای

ب) نگاهی به اهم مؤلفه‌های توصیف وضعیت محیط

- در سطح کانون‌ها اعتبار و رسمیت کانون‌ها:
- عدم توجه جدی کارگزاران مسجد اعم از امام جماعت، هیئت امناء به کانون‌ها و اعضای کانون: در بسیاری از مساجد کانون‌ها با مشکل به رسمیت شناخته شدن مواجه هستند؛
- ابهام در تعریف فعالیت فرهنگی هنری متناسب با مسجد و مقابله با فعالیت‌های هنری در مسجد؛
- نبود برنامه مشخص برای مدیریت تصویر کانون برای مخاطب مسجدی و غیر مسجدی؛
- هویت بخشی برای اعضای کانون بسیار کم‌رنگ و ضعیف می‌باشد؛ برای مثال صدور کارت عضویت و... که در بسیج صورت می‌گیرد بسیار جذابیت دارد؛
- نامعین بودن مرز کانون از مرز سایر فعالان مسجدی و درهم تنیدگی آن (که البته در برخی موارد موجب توفیق بیشتر هم می‌شود) و ضعف ارتباط بین کانون‌ها و سایر فعالان و داخلی مسجد.

تناسب فعالیت کانون‌ها با نیازهای روز:

- عدم حضور هدفمند و مؤثر کانون‌ها در عرصه‌های هنری و فضای مجازی: فعالیت کانون‌ها به برخی کارهای کلیشه‌ای و حداقلی تقلیل یافته است. برنامه‌های جذاب و متنوع که مناسب مخاطب به خصوص نوجوان و جوان باشد کمتر به چشم می‌خورد. در این مورد عدم استفاده از ظرفیت فعالیت‌های هنری چون تئاتر و تعزیه، سرود، نمایش، خوشنویسی و ... بسیار به چشم می‌خورد.
- نبود امکانات فناورانه و هنری لازم و کافی در کانون‌ها مانند ابزارهای نوین آموزشی - تربیتی و باید گفت وقتی از کانون‌ها توقع فعالیت‌های هنری و ورود در عرصه‌های جذاب را داریم باید امکانات متناسب با آن نیز برای آن‌ها فراهم گردد.
- نامعین بودن مخاطب اصلی کانون و گروه هدف نهایی.
- ضعف ارتباط و درک متقابل بین نسل جوان و نوجوان فعلی با بزرگسالان مسجدی: فضا و روحیات نسل جوان توسط بزرگترهای مسجد درک نشده و باعث بروز اختلافاتی می‌شود.
- حجم سنگین حضور در عرصه فضای مجازی و نبود برنامه کلان در سطح ملی برای مدیریت آن، باعث کم رونق تر شدن کانون‌ها و مساجد شده است؛
- کمبود کانون‌های فرهنگی به نسبت مساجد، ضمن توجه به چالش کیفیت‌گرایی در برابر کمیت‌گرایی

ظرفیت و توانمندی کانون‌ها:

- کانون‌ها محتوا و برنامه‌ای برای فعالیت ندارند و از طرف ستاد برنامه‌ریزی برای این موضوع وجود ندارد. لذا کانون‌های قوی که فعالیت خوبی دارند عمدتاً هیچ ارتباطی با ستاد نداشته و خود پیشرفت کرده‌اند، برخی از کانون‌ها نیز عملاً فعالیت جدی نداشته و نزدیک به راکد هستند.
- کمبود و ضعف دوره‌های آموزشی برای مربیان و مدیران کانون‌ها: برنامه جدی

برای مهارت‌افزایی، دانش‌افزایی و فرایند آموزشی در سطح شهرستان‌ها و نواحی برای مسئولان و مربیان کانون‌ها وجود ندارد. تنها فعالیت موجود دوره‌های تابستانی اندیشه‌های آسمانی است که در چند روز محدود آن‌هم تنها برای مدیران کانون‌ها برگزار می‌شود نه مربیان و عمدتاً مباحث کلان مطرح شده و به آموزش‌های عملیاتی نمی‌انجامد.

- عدم مهارت تشکیلاتی - مدیریتی مدیران و مسئولان کانون‌ها برای اداره کانون: اداره یک تشکیلات نیازمند برنامه‌ریزی، ساماندهی امکانات و منابع و هدایت و راهبری نیروهاست که این‌ها بدون آموزش و تقویت به‌درستی صورت نمی‌گیرد.

ارتباطات میان کانون‌ها:

- نبود سامانه ارتباطی بین کانون‌ها برای ایجاد هم‌افزایی، استفاده از تجربیات یکدیگر و ایده‌پردازی.
- ضعف ارتباطات کانون‌ها برای حضور تأثیرگذار در مساجد کشورهای جهان اسلام جهت نشر دانش و تجربیات و استفاده از دانش دنیا.

• در سطح ستاد

هماهنگی میان فعالان امور مسجد:

- نبود اساسنامه مصوب و رسمی برای ستاد.
- وجود نهادهای متعدد در مسجد و بیرون مسجد که حدود فعالیت آن‌ها به‌درستی تبیین و تفکیک نشده است.
- عدم توجه برخی از دستگاه‌ها به جایگاه ستاد.

سنجش و راهبری کانون‌ها: (نسبت ستاد با کانون‌ها)

- نبود نظام جامع اطلاعاتی از کانون‌ها برای برنامه‌ریزی و بهبود آن‌ها

- نبود شاخص‌ها و نظام جامع ارزیابی دقیق و اثربخش از فعالیت‌های کانون‌های فرهنگی هنری مساجد: اگر هم اتفاق می‌افتد تنها گزارش‌گیری‌های کلیشه‌ای است که کانون‌ها به صورت صوری و برای جذب منابع مالی محدود و یا امکانات انجام می‌دهند.
- اعتبارات بسیار محدود و اندک کانون‌ها و رویارویی با مشکلات مالی از دیگر ضعف‌های آن‌هاست. حمایت‌های حداقلی و دیر هنگام ستاد از کانون‌ها آن‌ها را در مضيقه قرار داده است.
- ابهام در نقش محوری ستاد در ارتباط با کانون.
- عدم تنوع الگوهای حمایتی از کانون‌ها و تبدیل شدن تصویر ستاد به پدر پولدار برای مساجد.
- عدم وجود نظام سازمانی یاد دهنده و یادگیرنده برای ستاد و کانون‌ها.

ج) فهرست مسئله‌های پیش روی تحقق چشم‌انداز

- با لحاظ اهداف (مطلوبیت‌ها) و مختصات توصیف محیطی (موجودیت‌ها) و بحث و تبادل نظر و بررسی‌های تفصیلی کمیته تدوین برنامه، ۹ مسئله اصلی پیش‌روی تحقق چشم‌انداز، به شرح جدول ذیل مورد شناسایی و تعلیل قرار گرفت:

عنوان مسئله	اهم علل یا عوامل بروز مسئله
۱. چالش‌های هویتی و کارکردی کانون‌های مساجد	• ناهماهنگی و واگرایی فعالان در امر مسجد • عدم رسمیت ستاد هماهنگی و کانون‌ها در مراجع قانونی • عدم تعریف گروه مخاطب و هدف برنامه‌های کانون‌های مساجد • عدم تناسب فعالیت‌ها با نیازهای محلی و بومی

عنوان مسئله	اهم علل یا عوامل بروز مسئله
۲. محدودیت‌های منابع مالی و مقدرات کانون‌های مساجد	• ضعف منابع مالی دولتی در حوزه فرهنگ • کم‌توجهی به خیرین و واقفین به امر فرهنگ و هنر • ارزشی و دینی • اقتصاد فرهنگ و عدم بهره‌وری برخی فعالیت‌های کانون‌ها
۳. فعالیت‌های کلیشه‌ای کانون‌ها و کم‌توجهی به نیازهای اجتماعی محلی	• عدم توجه به شایستگی‌های مدیریتی (دانشی و مهارتی در سطوح مدیریتی و کارشناسی) • عدم تناسب آموزش‌ها با نیازهای واقعی فعالان در کانون‌ها • عدم وجود نظام جمع‌آوری ایده‌ها و تجربه‌های نو و تشویق اقدامات مبدعانه • محدود ماندن به ظرفیت داخل کانون‌ها و عدم استفاده از ظرفیت‌های مردمی در محله
۴. فقدان خلاقیت و کم‌توجهی جریان ارزشی و مسجدی‌ها به تولید و توزیع محصولات فرهنگی هنری معطوف به زیست اجتماعی مؤمنانه	• ضعف آموزش‌های فرهنگی هنری مسجدی‌ها • ضعف توانمندی جریان‌های ارزشی (مسجدی) در تولید آثار هنری فاخر • زاویه الگوی مصرف فرهنگی جامعه (حتی مسجدی‌ها) با آثار فرهنگی هنری (تغییرذائقه) • ضعف یا عدم ورود مراکز دین‌پژوهی به تولید محتوای (فیلم‌نامه، داستان، ...) معطوف به زیست مؤمنانه • ضعف شبکه توزیع

عنوان مسئله	اهم علل یا عوامل بروز مسئله
۵. گسترش آسیب‌های فرهنگی اجتماعی	- کاهش اعتماد اجتماعی عمومی (حتی در میان متدینین) - تخریب‌گری فضای مجازی و گسترش ارتباطات اجتماعی ناسالم - کم‌توجهی به مخاطبان آسیب‌پذیر (خصوصاً کودکان و زنان) - عدم اقامه نماز جماعت در هر ۳ وقت نماز و باز نبودن مساجد برای مراجعه مردم و خواندن نماز در طول روز.
۶. حضور کم‌رنگ بدنه اجتماعی پیرامون مسجد در مدیریت و فعالیت‌های مساجد	- فقدان جاذبه‌های مسجدی نسبت به مجاورین - تغییر سبک زندگی و تنزل جایگاه سنتی مسجد محوری - کمبود دانش تخصصی در به‌کارگیری نیروهای داوطلب
۷. تعدد، موازی‌کاری و تقابل جریان‌های فعال در حوزه فرهنگ و هنر	- فقدان گفت‌وگو تعامل و همکاری جریان‌های ارزشی با جریان‌های حرفه‌ای عرصه فرهنگ و هنر (رفتار تدافعی جریان‌ها) - عدم تفاهم درباره جایگاه هنر در مسجد
۸. معطوف نبودن الگوهای حمایتی - مدیریتی و نظارتی ستاد به شبکه‌سازی	- تمرکزگرایی ستاد عالی و ستادهای منطقه‌ای نسبت به کانون‌ها - فقدان رویکرد قرارگاهی - ضعف دانشی و مهارتی در سطوح مدیریتی و کارشناسی - فقدان شاخص‌های ساخت‌یافته در حوزه حمایت و نظارت بر کانون‌ها - ضعف شبکه‌های ارتباطات سازمانی
۹. غفلت از تأثیرگذاری در جهان اسلام (صدور انقلاب اسلامی)	- ضعف در نگاه تمدنی به جایگاه مسجد (مسجد طراز اسلامی) - عدم شناخت از مسائل و چالش‌های عرصه بین‌الملل و جهان اسلام - عدم تسلط به فرهنگ‌های منطقه‌ای

بسته‌های سیاستی - برنامه‌ای (برای دوره عملیاتی سه‌ساله)

همان‌طور که گذشت، در پی تدوین بیانیه مأموریت و چشم‌انداز ستاد هماهنگی در افاق ۱۴۱۴، بحث و بررسی برای عملیاتی‌سازی تحقق چشم‌انداز در این محورها انجام شد:

۱. مضامین کلیدی و مناظر تحقق چشم‌انداز؛
 ۲. نظام اهداف مستخرج از چشم‌انداز؛
 ۳. اهم مسائل پیش‌روی تحقق چشم‌انداز با در نظر گرفتن، توصیف محیطی و آسیب‌شناسی انجام‌شده؛
 ۴. تعلیل و احصاء اهم علل و عوامل بروز مسائل؛
- براین اساس در ادامه، با استفاده از داده‌های حاصل از مذاکرات و گفتگوهای پیشین، بسته‌های سیاستی - برنامه‌ای تحقق چشم‌انداز برای یک دوره عملیاتی سه‌ساله، پیشنهاد می‌شود.
- شایان ذکر است که هریک از بسته‌های عملیاتی متشکل از موارد ذیل است:

۱. مسئله پیش‌روی اهداف

مسائلی که از تحلیل شکاف میان وضعیت مطلوب و وضعیت موجود حاصل شده است، در واقع مانع پیش‌روی تحقق اهداف و درنهایت دستیابی به افق چشم‌انداز هستند و لذا حرکت به سوی چشم‌انداز در گرو کاهش و حل آن‌ها است.

۲. علل بروز مسئله

برای حل و کاستن از موانع پیش‌رو، می‌بایست به علل بروز مسائل توجه شود که برای این منظور، علل بروز مسائل با نگاه به مختصات محیطی و در

خلال گفتگوهای خبرگانی و بحث و بررسی در کمیته تدوین تعیین شده‌اند.

۳. سیاست (های) پیشنهادی _____
رویکرد و راه‌حل کلان برای عبور از مسئله هستند که چارچوب و راهنمای اقدامات حل مسئله را در دسترس حرکت تحول‌گرایانه ستاد هماهنگی قرار می‌دهند.

۴. عنوان اقدامات پیشنهادی حل مسئله _____
رفتارهای تحولی ستاد و کانون‌ها هستند که در چارچوب سیاست‌های پیشنهادی و ناظر به علل بروز مسائل تدوین و پیشنهاد شده‌اند.

۵. مجری اقدام _____
مرجع سازمانی اقدام است اعم از ستاد هماهنگی، کانون‌ها، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و ...

۶. نتیجه مورد انتظار از اجرای اقدام _____
محصول، اثر یا وضعیت حاصل از اجرای اقدام است که ملاک و معیاری هم برای سنجش موفقیت اقدامات در اختیار قرار می‌دهد.

بسته سیاستی - برنامه‌ای (۱)

ناظر به مسئله: فعالیت‌های کلیشه‌ای کانون‌ها و کم‌توجهی به نیازهای اجتماعی محلی

• عدم توجه به شایستگی‌های مدیریتی (دانشی و مهارتی در سطوح مدیریتی و کارشناسی) • عدم تناسب آموزش‌ها با نیازهای واقعی فعالان در کانون‌ها (ضعف آموزش‌های فرهنگی هنری مسجدها) • عدم وجود نظام جمع‌آوری ایده‌ها و تجربه‌های نو و تشویق اقدامات خلاقانه • محدود ماندن به ظرفیت داخل کانون‌ها و عدم استفاده از ظرفیت‌های مردمی در محله	اهم علل و عوامل بروز مسئله
--	-----------------------------------

۱. گونه‌بندی (تخصصی‌سازی) کانون‌ها در ۳ قالب الف. فعالیت‌های فرهنگی اجتماعی؛ ب. فعالیت‌های هنری و ادبی؛ ج. فعالیت‌های مجازی	سیاست (های) حل مسئله
--	---------------------------------

عنوان اقدام	مجرى اقدام	خروجی مورد انتظار
۱. طراحی و تمهید فرآیند اجرای گونه‌بندی	فرهنگی هنری	دستورالعمل و شاخص‌های گونه‌بندی
۲. اصلاح سازوکار اعطای مجوز تأسیس کانون‌های جدید و نحوه تمدید مجدد کانون‌ها	ساماندهی و فضای مجازی	دستورالعمل جدید صدور مجوز / تأسیس کانون‌های تخصصی جدید و بازبینی مجوز کانون‌های عمومی
۳. طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی بر محور موضوعات تخصصی جدید کانون‌ها (مربیان، مدیران، کارشناسان ستادی، استانی و کانون‌ها)	فرهنگی هنری	درس‌نامه دوره‌های آموزشی جدید / تقویت دانش و مهارت مدیران ستاد و کانون‌ها

بسته سیاستی - برنامه‌ای (۲)

ناظر به مسئله : چالش‌های هویتی و کارکردی کانون‌های مساجد

اهم علل و عوامل بروز مسئله	• ناهماهنگی و واگرایی فعالان در امر مسجد • عدم رسمیت ستاد هماهنگی و کانون‌ها در مراجع قانونی • عدم تعریف دقیق گروه مخاطب و هدف برنامه‌های کانون‌های مساجد • عدم تناسب فعالیت‌ها با نیازهای محلی و بومی	
سیاست(های) حل مسئله	۲. شبکه‌سازی کانون‌های دارای مقبولیت محلی منطقه‌ای ۳. تقویت رسمیت حقوقی - سازمانی کانون‌ها	
عنوان اقدام	مجرى اقدام	خروجی مورد انتظار
۴. شناسایی و متناسب‌سازی کانون‌های برتر محلی، منطقه‌ای متناسب با گونه‌بندی جدید	فرهنگی هنری	تعیین و معرفی کانون‌های معتبر در کشور
۵. تدوین و ابلاغ سازوکار تکثیر کانون‌های مرجع (چندگانه) متناسب با نیازهای محلی و منطقه‌ای (بازآرایی کانون‌های موجود و تأسیس جدید)	ساماندهی و فضای مجازی	نظام‌نامه تکثیر کانون‌های مرجع / گونه‌بندی ۴۵۰۰ کانون
۶. نهایی‌سازی و تصویب اساسنامه ستاد هماهنگی کانون‌ها	برنامه‌ریزی	ابلاغ اساسنامه
۷. طراحی، معرفی و ترویج «نام و نشان بچه‌های مسجد»	روابط عمومی	ثبت نام نشان، اجرای فعالیت‌های رسانه‌ای
۸. رسمیت بخشی به حضور ستاد در مراجع تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر ملی و محلی در راستای مأموریت ستاد	برنامه‌ریزی	عضویت رئیس ستاد در شورای اجتماعی کشور، عضویت رئیس ستاد شورای فرهنگی دفتر مقام معظم رهبری ﷺ، عضویت رئیس ستاد در کارگروه فرهنگی اجتماعی دولت، عضویت در شورای اداری استان‌ها، شورای فرهنگ عمومی استان‌ها

بسته سیاستی - برنامه‌ای (۳)

ناظر به مسائل: • گسترش آسیب‌های فرهنگی اجتماعی در سطح جامعه • فقدان خلاقیت و کم‌توجهی مسجدی‌ها به تولید و توزیع محصولات فرهنگی هنری معطوف به زیست اجتماعی مؤمنانه • تعدد، موازی کاری و تقابل برخی از جریان‌های فعال در حوزه فرهنگ و هنر	
• فقدان گفتگو، تعامل و همکاری جریان‌های ارزشی با جریان‌های حرفه‌ای عرصه فرهنگ و هنر (رفتار تدافعی جریان‌ها) • عدم تفاهم درباره جایگاه هنر در مسجد • ضعف توانمندی جریان‌های ارزشی (مسجدی) در تولید آثار هنری فاخر • زاویه الگوی مصرف فرهنگی جامعه (حتی مسجدی‌ها) با آثار فرهنگی هنری (تغییر ذائقه) • تخریب‌گری فضای مجازی و گسترش ارتباطات اجتماعی ناسالم • ضعف یا عدم ورود مراکز دین‌پژوهی به تولید محتوای (فیلم‌نامه، داستان، ...) معطوف به زیست اجتماعی مؤمنانه • ضعف شبکه توزیع و فروش	اهم علل و عوامل بروز مسئله
۴. جریان‌سازی هنر مسجدی‌ها بر محور مثلث «معنویت - عقلانیت - مهارت» ۵. شناسایی و شبکه‌سازی توزیع و ترویج محصولات فرهنگی مسجدی ۶. رشد مصرف فرهنگی کالاهای مسجدی در میان کودک و نوجوان	مسئله

خروجی مورد انتظار	مجری اقدام	عنوان اقدام
راه‌اندازی شکوفه‌های بهشتی و خانه‌های نور هرسال ۱۰۰ باب	فرهنگی هنری	۹. طراحی الگوی مناسب آموزشی، تربیتی و قرآنی کودکان و نوجوانان (مهد مسجد)

عنوان اقدام	مجرى اقدام	خروجى مورد انتظار
۱۰. ارتقاء دانش، بینش و مهارت قرآنى مدیران، مربیان و کارشناسان ستادى، استانى و اعضاء کانون‌هاى فرهنگى هنرى	فرهنگى هنرى	درس نامه فهم زبان قرآن، درس نامه نهج البلاغه و درس نامه صحیفه سجادیه هر سال ۱۰۰۰ نفر
۱۱. طراحی و اجرای جشنواره فرهنگى هنرى بجه‌هاى مسجد (جشنواره جشنواره‌ها) با رویکرد همزیستى مؤمنانه	فرهنگى هنرى	کشف استعدادهاى برتر هنرى مسجدى‌ها در زادروز حضرت زهرا (ع)
۱۲. عرضه و حضور آثار هنرى مسجدى‌ها در جشنواره‌ها و رویدادهاى هنرى داخلى و خارجى (پیوند هنر مسجدى‌ها به رویدادها)	فرهنگى هنرى	معرفى سالانه سه نفر صاحب اثر برجسته از مسجدى‌ها در هریک از حوزه‌هاى چندگانه
۱۳. هماهنگى و جلب حمایت حقوق و تسهیلاتى از جریان هنر مسجدى‌ها	منابع انسانى و پشتیبانى	ایجاد بخش ویژه هنر مسجدى در جشنواره فجر
۱۴. غنى‌سازى و تقویت کیفیت آثار هنرى مسجدى‌ها با محوریت همزیستى مؤمنانه	فرهنگى هنرى	الگوسازى اثر هنرى مسجدى شاخص
۱۵. طراحی مکانیسم شناساى و ایجاد «بانک اطلاعات کالاهای فرهنگى مسجدى» (ارجاع به اقدام شناساى و گونه‌بندى کانون‌ها)	ساماندهى و فضای مجازى	تأسیس بانک اطلاعات کالاهای با برچسب «کالای فرهنگى مسجدى»
۱۶. ایجاد نظام بازاریابى اجتماعى کالاهای فرهنگى مسجدى (حمایت از تولید کالاهای ایرانى دین محور)	ساماندهى و فضای مجازى	بازار سازى سالانه یک محصول در هریک از گونه‌هاى چندگانه
۱۷. طرح مسجد، کانون مشورت و گفتگوهاى فرهنگى	فرهنگى هنرى	برگزاری هسته‌هاى گفتگو و مشورت هر سال ۱۰۰ مسجد
۱۸. راه‌اندازى هسته‌هاى فرهنگى، اجتماعى و هنرى در مساجد	فرهنگى هنرى	راه‌اندازى و حمایت از تشکیل هسته‌هاى هر سال ۳۰۰ هسته

بسته سیاستی - برنامه‌ای (۴)

ناظر به مسئله : حضور کم‌رنگ بدنه اجتماعی مجاور مسجد در مدیریت و فعالیت‌های مساجد	
اهم علل و عوامل بروز مسئله	- فقدان جاذبه‌های مسجدی نسبت به مجاورین - تغییر سبک زندگی و تنزل جایگاه سنتی مسجد محوری - کمبود دانش تخصصی در به‌کارگیری نیروهای داوطلب - نقش کم‌رنگ بانوان در کانون‌ها
سیاست(های) حل مسئله	۷. کار سپاری به چهره‌های علمی، فرهنگی و اجتماعی محلی در کانون‌ها ۸. شبکه‌سازی ظرفیت نهادهای محلی و مردمی مجاور مساجد در فعالیت‌های چندگانه کانون‌ها

عنوان اقدام	مجری اقدام	خروجی مورد انتظار
۱۹. طراحی و استقرار شبکه ارتباطات محلی، منطقه‌ای و ملی در گونه‌های چندگانه (با کار ویژه‌های جلب مشارکت شخصیت برجسته محلی، ایجاد هیئت‌های اندیشه‌ورز، دریافت پیشنهادها، دریافت کمک‌های مالی، توزیع و ...)	فرهنگی هنری	فعال‌سازی و بهره‌برداری از شبکه‌های ارتباطات اجتماعی کانون‌ها
۲۰. طراحی و فعال‌سازی کانون‌های ویژه بانوان	فرهنگی هنری	ساماندهی حضور و مشارکت مؤثر و هدفمند بانوان در فعالیت‌های کانون‌ها با لحاظ نظام زن و خانواده
۲۱. بررسی الگوی انتخاب و تعیین مدیران مسئول کانون‌ها با نظارت و هماهنگی امام جماعت مسجد	فرهنگی هنری	ارائه الگوی جدید مدیران کانون‌ها (با رویکرد افزایش مقبولیت محلی)

بسته سیاستی - برنامه‌ای (۵)

ناظر به مسئله: معطوف نبودن الگوهای حمایتی، مدیریتی و نظارتی ستاد به شبکه‌سازی

اهم علل و عوامل بروز مسئله	• تمرکزگرایی ستاد عالی و ستادهای منطقه‌ای نسبت به کانون‌ها • فقدان رویکرد قرارگاهی و ستادی • ضعف دانشی و مهارتی در سطوح مدیریتی و کارشناسی • فقدان شاخص‌های ساخت‌یافته در حوزه حمایت و نظارت بر کانون‌ها • ضعف شبکه‌های ارتباطات سازمانی • پایین آمدن بهره‌وری کتابخانه‌های کانون‌ها	
	۹. ستاد در کانون کانون‌ها به جای ستاد در رأس کانون‌ها	
	سیاست(های) حل مسئله	
	عنوان اقدام	
	محرری اقدام	
خروجی مورد انتظار		
۲۲. اصلاح و بازنگری ساختار سازمانی ستاد (ملی و استانی) و سازمان نفرات کانون‌ها با رویکرد شبکه‌ای	برنامه‌ریزی	طراحی و تصویب ساختار سازمانی و سازمان نفرات جدید
۲۳. طراحی و استقرار پورتال جامع هماهنگی و نظارت کانون‌های فرهنگی هنری مساجد	ساماندهی و فضای مجازی	انتقال درگاه خدمات و ارتباطات درون سازمانی ستاد و کانون‌ها به پورتال جامع کانون‌ها
۲۴. بازطراحی شاخص‌ها و نظام مدیریت عملکرد	ارزیابی عملکرد	استقرار سامانه مدیریت عملکرد کانون‌ها
۲۵. توسعه فناوری ارتباطات (همگرایی وب و موبایل) برای گسترش خدمات آن در موارد: ۱. معرفی و عرضه خدمات و کالاهای کانون‌ها، ۲. دیپلماسی عمومی ستاد و کانون‌ها، ۳. مرکز ارتباطات و اطلاع‌رسانی مساجد کشور	ساماندهی و فضای مجازی، خبرگزاری شبستان و روابط عمومی	حضور هدفمند و مؤثر و فعالیت کانون مبتنی بر فرصت‌ها و ظرفیت‌های فضای مجازی (با تأکید بر محوریت فیزیکی مساجد)
۲۶. بازنگری در مورد گستره و چگونگی فعالیت کانون‌ها در حوزه کتاب و کتاب‌خوانی	فرهنگی، هنری	دستیابی به الگوی جدید کتاب و کتاب‌خوانی در کانون‌ها
ارجاع به اقدام ۲۵ بسته ۶		
ارجاع به اقدام ۳ بسته ۱		

بسته سیاستی - برنامه‌ای (۶)

ناظر به مسئله : محدودیت‌های منابع مالی و مقدرات کانون‌های مساجد		
سیاست (های) حل مسئله	اهم علل و عوامل بروز مسئله	• ضعف منابع مالی دولتی در حوزه فرهنگ • کم‌توجهی به ظرفیت مالی مردمی قابل جذب به فعالیت‌های مسجدی • کم‌توجهی به خیرین و واقفین به امر فرهنگ و هنر ارزشی و دینی • عدم بهره‌وری برخی فعالیت‌های کانون‌ها
		۱۰. خروج از وابستگی مطلق به منابع مالی دولتی و ساماندهی منابع مالی ترکیبی (دولتی و غیردولتی) ۱۱. حمایت فعالیتی به جای حمایت سهمیه‌ای در پرداخت مالی به کانون‌ها
عنوان اقدام	مجرى اقدام	خروجی مورد انتظار
۲۷. فعال‌سازی واحد سازماني و سازوکارهای شناسایی و جذب منابع مالی مردمی و عمومی (واقفین، خیرین و ...)	منابع انسانی و پشتیبانی	استفاده از توان واقفین و خیرین به منظور فعال‌سازی ظرفیت‌های مردمی در پشتیبانی بیشتر از کانون‌های فرهنگی هنری مساجد با نظارت امام جماعت
۲۸. طراحی و استقرار سازوکار (تقنینی - تشویقی) جذب منابع مالی دستگاه‌های دولتی مرتبط با فعالیت کانون‌ها	منابع انسانی و پشتیبانی	تأمین معادل آورده ستاد از منابع دولتی استانی تا پایان برنامه ششم کشور
۲۹. طراحی و استقرار الگوی حمایت از اقدام فعالیت‌ها کانون‌ها براساس قالب گونه‌های چندگانه (منابع مالی ترکیبی: حمایت ستاد، مشارکت مردمی، منابع محلی)	فرهنگی هنری	نظام‌نامه حمایت فعالیتی / تغییر الگوی حمایتی ستاد هماهنگی
۳۰. افزایش بهره‌وری سازماني و عملیاتی و کاهش هزینه‌های ستادی	منابع انسانی و پشتیبانی	صرفه‌جویی ۵ درصدی هزینه‌های سربار

بسته سیاستی - برنامه‌ای (۷)

ناظر به مسئله: غفلت از عرصه بین‌الملل و جهان اسلام	
• ضعف در نگاه تمدنی به جایگاه مسجد • عدم شناخت از مسائل و چالش‌های عرصه بین‌الملل و جهان اسلام • عدم برخورداری از زبان جهانی و تسلط به فرهنگ‌های منطقه‌ای	اهم علل و عوامل بروز مسئله
۱۲. فعال‌سازی دیپلماسی مسجدی (صدور انقلاب اسلامی)	سیاست(های) حل مسئله

عنوان اقدام	مجرى اقدام	خروجی مورد انتظار
۳۱. شناخت متقابل (ظرفیت) مساجد مرجع داخلی با مساجد مطرح جهان اسلام در راستای صدور انقلاب اسلامی	ارتباطات و توسعه همکاری‌ها	گزارش ظرفیت‌های همکاری متقابل مساجد مرجع جهان اسلام
۳۲. همکاری متقابل و مؤثر فرهنگی هنری با مساجد فعال جهان اسلام	ارتباطات و توسعه همکاری‌ها	تمهید و فعال‌سازی ۵ همکاری مشترک با مساجد مرجع جهان اسلام
۳۳. اجرای طرح اخوت مساجد (نقش مسجد در شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی)	ارتباطات و توسعه همکاری‌ها	اجرای سالانه ۳ طرح

ملاحظات اجرایی

- ایجاد وفاق سازمانی (در سطوح ستادی، ستادهای استانی، مدیران کانون‌ها، کارشناسان و فعالان کانون‌ها) نسبت به محتوا و پیاده‌سازی برنامه تحول؛
- تعیین شورای برنامه‌ریزی ستاد هماهنگی، به عنوان مسئول راهبری و نظارت بر عملیاتی‌سازی برنامه تحول؛
- تعیین تکلیف برنامه‌ها و فعالیت‌های جاری ستاد که با سیاست‌های برنامه تحول، ناهمخوان هستند به یکی از طرق زیر:
 - اصلاح برنامه یا فعالیت جاری ناهمخوان (در ابعاد گستره، مخاطب و چگونگی اجرا)؛
 - واگذاری برنامه یا فعالیت جاری ناهمخوان به سازمان یا موسسه متقاضی مرتبط؛
 - تعدیل یا تعطیل برنامه و فعالیت ناهمخوان.
- ترمیم و تقویت ظرفیت مدیریتی و کارشناسی ستاد؛
- اصلاح و هماهنگ‌سازی نظام بودجه‌ریزی ستاد با سیاست‌ها و اقدامات برنامه تحول؛
- ارائه گزارش‌های شش ماهه به شورای سیاست‌گذاری و نظارت ستاد؛

بخش سوم

آئین نامه شرح وظایف و اختیارات شورای هماهنگی قانون های فرهنگی هنری مساجد استان

مقدمه

به منظور تشریح وظایف و اختیارات شورای هماهنگی قانون های فرهنگی هنری مساجد استان مندرج در ماده ۱۲ اساسنامه ستاد هماهنگی قانون های فرهنگی هنری مساجد کشور، این آئین نامه تدوین شده است.

ماده ۱: تعاریف

۱. شورای سیاستگذاری و نظارت بر قانون های فرهنگی هنری مساجد کشور: شورایی است که بر اساس ماده ۵ اساسنامه ستاد هماهنگی قانون های فرهنگی هنری مساجد کشور با حضور وزرای فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، ورزش و جوانان و سایر اعضا به منظور بررسی و تصویب سیاست ها، راهبردها، برنامه ها و آئین نامه های ستاد هماهنگی قانون های فرهنگی هنری مساجد کشور تشکیل می گردد و بر نحوه فعالیت آن نظارت می نماید که از این پس به اختصار «شورای سیاستگذاری» نامیده می شود.

۲. ستاد هماهنگی قانون های فرهنگی هنری مساجد کشور: تشکیلاتی غیردولتی و غیرانتفاعی بوده که بر اساس مصوبه جلسه ۸۰۷ مورخ

۱۸/۰۲/۱۳۹۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی و ابلاغ ریاست محترم جمهور تشکیل شده که از این پس به اختصار «ستاد» نامیده می‌شود.

۳. ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد استان:

مجموعه ای است که زیر نظر «ستاد» فعالیت نموده و علاوه بر راهبری کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور نسبت به تأمین و توزیع امکانات و اعتبارات تخصیصی به کانون‌های تحت پوشش برای استفاده از ظرفیت سایر دستگاه‌های درون استانی اقدام می‌نماید، مدیر ستاد استانی توسط رئیس ستاد منصوب می‌گردد که رئیس ستاد، می‌تواند با اخذ و یا پذیرش پیشنهادهای مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان نسبت به تأیید و انتصاب ایشان اقدام نماید. که از این پس به اختصار «ستاد استانی» نامیده می‌شود.

ماده ۲؛ اهداف

۱. احیای نقش واقعی فرهنگی، آموزشی، هنری و تبلیغی مساجد استان.
۲. تربیت و رشد نیروهای متعهد، انقلابی و کارآمد در حوزه فرهنگ و هنر.
۳. توسعه فرهنگ اصیل اسلامی در شهرها و روستاهای استان.
۴. اتخاذ تدابیر راهبردی در مقابله با تهاجم فرهنگی دشمنان با استفاده از ظرفیت کانون‌های استان.
۵. سازماندهی منابع و ظرفیت‌های استانی جهت حمایت از کانون‌ها.

ماده ۳؛ وظایف و اختیارات

۱. شناسایی و اتخاذ استراتژی‌های توسعه‌ای در هدایت عرصه فرهنگ دینی با استفاده از ظرفیت کانون‌ها.

۲. ساماندهی و کمک به راه‌اندازی و تجهیز کانون‌ها و کتابخانه‌های مساجد استان.
۳. هماهنگی، انسجام و تقویت امور کانون‌ها در راستای سیاست‌ها و برنامه‌های ستاد.
۴. کمک به تولید و عرضه محصولات فرهنگی و دینی در کانون‌ها.
۵. کمک به راه‌اندازی و توسعه کانون‌ها، برای استفاده بهینه از فرصت‌ها و مقابله با تهاجم فرهنگی.
۶. شناسایی، جذب، آموزش و حمایت از استعدادهای برتر و نخبگان کانون‌ها و کتابخانه‌های مساجد استان در کارآفرینی.
۷. تلاش در جهت تخصصی شدن کانون‌ها و کتابخانه‌های مساجد استان.
۸. حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی، هنری و دینی کانون‌ها و فراهم نمودن زمینه رشد و ارتقای بینش فرهنگی و اجتماعی عوامل اجرایی و اعضا از طریق برگزاری مسابقات، دوره‌های آموزشی، اردوها و جشنواره‌های فرهنگی، هنری، علمی، دینی و برپایی نمایشگاه‌ها و پیوند دادن آنها به نهادهای فرهنگی و اجتماعی.
۹. تبادل فرهنگی هنری و هماهنگی با مراکز علمی و فرهنگی داخل و خارج از کشور در چارچوب قوانین و مقررات کشور.
۱۰. زمینه‌سازی برای پیوند شبکه کانون‌های مساجد با نهاد خانواده، مدارس و مراکز و نهادهای آموزشی، اجتماعی و فرهنگی.
۱۱. تلاش و اتخاذ راهکارهای مناسب در راستای بهره‌مندی کانون‌ها از منابع و اعتبارات استانی (از محل اعتبارات بودجه عمومی، هدایا، مشارکت‌ها و کمک‌های بلاعوض مثل موقوفات و خیرین و)

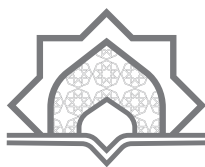
ماده ۴: اعضای شورای استانی

۱. نماینده ولی فقیه (رئیس شورای استانی).
 ۲. استاندار (نایب رئیس شورای استانی).
 ۳. مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان (دبیر شورای استانی).
 ۴. فرمانده بسیج استان.
 ۵. مدیرکل تبلیغات اسلامی استان.
 ۶. شهردار مرکز استان.
 ۷. مدیرکل اوقاف و امور خیریه استان.
 ۸. نماینده مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه استان.
 ۹. مدیرستاد استان و مسئول دبیرخانه شورای استانی.
- تبصره ۱: احکام اعضای شورای استانی توسط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان رئیس شورای سیاست‌گذاری و نظارت بر کانون‌ها صادر می‌گردد.
 - تبصره ۲: شورای استانی حسب مورد می‌تواند در جلسات خود از سایر اشخاص حقیقی و حقوقی جهت کسب نظریا حمایت بدون حق رأی دعوت نماید.
 - تبصره ۳: دبیرخانه شورای استانی در محل ستاد استانی مستقر و مسئولیت اجرا و پیگیری آئین‌نامه و مصوبات آن به عهده دبیرخانه می‌باشد.
 - تبصره ۴: شورای استانی می‌تواند بنا به صلاح دید نسبت به تشکیل شورای هماهنگی کانون فرهنگی هنری مساجد شهرستان‌های تابعه اقدام نماید. بدیهی است ترکیب شورای مذکور نظیر شورای استانی می‌باشد و مسئول دبیرخانه شورای شهرستان توسط مدیرستاد استانی معرفی می‌گردد.

ماده ۵؛ نحوه تشکیل و اداره جلسات شورای استانی

۱. جلسات شورای استانی حداقل هر سه ماه یک بار و با دعوت قبلی دبیر شورای استانی برگزار می‌گردد و در صورت لزوم به پیشنهاد دبیر و یا هریک از اعضا و تأیید رئیس، جلسه فوق‌العاده برگزار خواهد شد.
۲. جلسات شورای استانی با حضور اکثریت اعضا رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با اکثریت مطلق آراء در چارچوب برنامه‌های مصوب شورای سیاستگذاری و ستاد معتبر خواهد بود.
۳. دستور جلسات شورای استانی باید قبلاً به اطلاع اعضا رسانده شود و اعضا می‌توانند پیشنهادها و نظرات خود را در موقع تشکیل جلسه مطرح نموده و یا در صورت لزوم قبل از تشکیل جلسه از طریق دبیرخانه شورای استانی برای مطالعه اعضا ارسال نمایند.
۴. تقویم زمانی تشکیل جلسات شورای استانی ترجیحاً در اولین جلسه ابتدای هر سال با تصویب شورای استانی مشخص می‌گردد.
۵. کلیه مکاتبات اداری دبیرخانه شورای استانی با امضاء مدیر ستاد استانی با عنوان مدیر ستاد هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری استان و مسئول دبیرخانه شورای هماهنگی کانون‌های فرهنگی هنری استان در سربرگ‌های مصوب ستاد انجام می‌پذیرد.

این آئین نامه در ۵ ماده و ۴ تبصره در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۲۵ شورای سیاستگذاری تصویب گردید و از تاریخ مذکور اجرایی می‌گردد.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
سندادها و اسناد تاریخی و فرهنگی
مجاهد کشور